

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

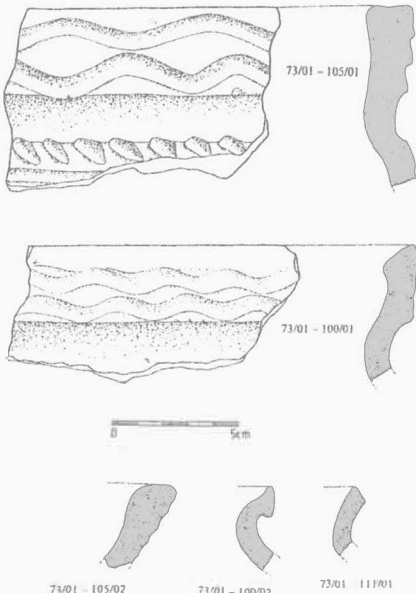
PŘEHLED VÝZKUMŮ
43

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-36-2

BRNO 2002

Obr. 26. Olomouc, Václavské náměstí, parc. č. 153, tzv. malý dvorek se zakresleným nově objeveným zdívem k. 900 a 908. Olomouc, Václavské náměstí, Parzellennummer 153, sog. Kleinhof mit bezeichnetem neu entdecktem Mauerwerk K. 900 und 908.

Obr. 27. Olomouc, Václavské náměstí, parc. č. 153, výběr z nalezené středověké keramiky z tzv. malého dvorku, kresba: Š. Stehlíková. Olomouc, Václavské náměstí, Parzellennummer 153, Auswahl der mittelalterlichen Keramik aus dem sog. Kleinhof, Zeichnung: Š. Stehlíková.

Literatura:

- Dohnal V. 1980: Olomouc, Dómské návrší 1980, V. etapa, rkp. nálezové zprávy.
- Dohnal V. 2001: Olomoucký hrad v raném středověku, Olomouc.
- Kováčik P., Procházka R., Zůbek A. 2001: Zpráva o záchranném archeologickém výzkumu staveniště Arcidiecézního muzea Olomouc na Václavském náměstí v Olomouci č. o.3-4 v roce 2000. In: Památkový ústav v Olomouci, Výroční zpráva 2000, 93-96.
- Kováčik P., Procházka R., Zůbek A. 2001b: Olomouc (okr. Olomouc) Václavské náměstí, čp. 811, parc. 24/1. PV 42 (2000), 233-235.
- Sedláčková H. 2000: Přehledy činnosti, Útvar archeologických výzkumů. In: Památkový ústav v Olomouci, Výroční zpráva 1999, 67-68.
- Šlězár P., Zatloukal R. 2001: Zpráva o záchranném archeologickém výzkumu staveniště Arcidiecézního muzea Olomouc na Václavském náměstí v Olomouci č. o.3-4 v roce 2000. In: Památkový ústav v Olomouci, Výroční zpráva 2000, 87-92.
- Zatloukal, R. v tisku: Třetí rok záchranného archeologického výzkumu na Václavském náměstí č. o. 3-5 v Olomouci. In: Státní památkový ústav v Olomouci, Výroční zpráva 2001.
- Zatloukal R., Hejhal P. 2002: Olomouc, Malý dvorek, Etapa I.: listopad 2001. Nálezová zpráva, rkp. uložený v archivu SPÚ Olomouc.
- Zatloukal R., Šlězár P. 2001: Olomouc (okr. Olomouc) Václavské náměstí 3-5, parc. č. 149. PV 42 (2000), 229-232.

Resumé:

Olomouc (Bez. Olomouc), Václavské Platz Nr. 5, Parzelle Nr. 23/2, 149, 150/2. Jüngere Burgwallzeit. Hochmittelalter, Neuzeit. Befestigung. Siedlung. Rettungsgrabung.

Olomouc (Bez. Olomouc), Václavské Platz, Parzelle Nr. 87/4. Mittelalter, Neuzeit. Siedlungsschichten. Rettungsgrabung.

Olomouc (Bez. Olomouc), Václavské Platz, Parzelle Nr. 153. Jüngere Burgwallzeit. Kirche. Rettungsgrabung.

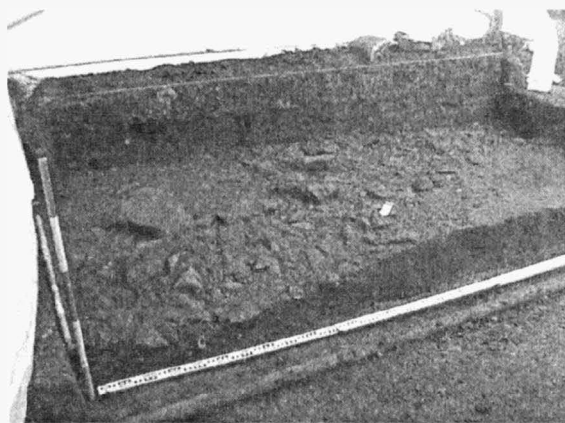
OLOMOUC (okr. Olomouc)

Horní náměstí. Vrcholný středověk, novověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

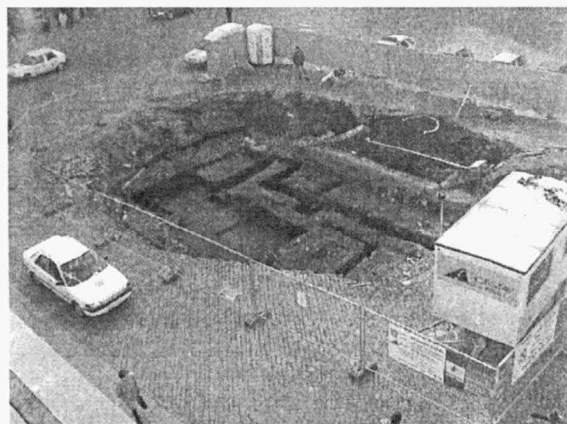
Záchranný archeologický výzkum na ploše stavby Arionovy kašny na Horním náměstí

v Olomouci realizovalo Archeologické centrum Vlastivědného muzea v Olomouci na podnět investora, kterým je statutární město Olomouc. Terénní část záchranného archeologického výzkumu byla provedena ve dnech od 10.10.2001 až do 19.11.2001 (téhož dne byla předána výzkumná plocha zástupcům investora). Velikost plánované kašny a její oválný půdorys určovaly objem výkopových prací i velikost narušení kulturních vrstev v místě stavby (obr. 29). Maximální rozměry plochy výzkumu činí 21x13 m. Po odstranění dlažby a odebrání štěrkového lůžka dodavatelskou firmou byl zahájen samotný výzkum. Úroveň kulturních vrstev byla zachycena 0,70 m pod úroveň dlažby. Výzkumná plocha byla rozdělena na 14 čtverců, každý o straně 4 m. Již po odebrání štěrkového lůžka pod dlažbou byl odhalen betonový relikt zahloubeného veřejného sociálního zařízení, jež fungovalo mezi léty 1906-1956 (Kšír 1969, 26). Tento pozůstatek hygienického zařízení byl již prozkoumán při archeologickém výzkumu v roce 1995, zároveň s ruinami Křížové studny, která plnila svůj účel v letech 1845-1906 (Peška 1996, 2). Jižní a východní strana výzkumné plochy byla poškozena výstavbou kanalizační sítě a proto jsme v těchto místech ve výzkumu nepokračovali, protože pracovníci Památkového ústavu v Olomouci provedli záchranný archeologický výzkum už při zmiňované stavbě (Sedláčková 1999, 62). Také zbylá zkoumaná plocha byla narušena četnými recentními zásahy (např. k nejnovějším narušením došlo při rekonstrukci dláždění na Horním náměstí v roce 2000). Při výzkumu na podzim roku 2001 došlo ke snížení a prozkoumání kulturních vrstev na investorem požadovanou hloubku 1,20 m od úrovně dláždění Horního náměstí. Ve čtvercích 6 a 9 výzkum pokračoval až na podloží, neboť v těchto čtvercích se podařilo objevit část středověkého dláždění, rámcově datovaného do 14. století (obr. 28). Toto dláždění bylo zachyceno i při výzkumu Památkového ústavu na Horním náměstí v roce 2000 (Faltýnek 2001, 226). V těchto čtvercích jsme také zachytili kulturní vrstvy, prozatím rámcově datované do pravěku. Ve čtverci 9 jsme také odkryli doklad plynového osvětlení města Olomouce, jež představují dvě kovové trubky pro plynové vedení. Tyto trubky ležely na plochých kamenech, rovnoběžně vedle sebe ve vzdálenosti 0,58 m a jejich průběh měl směr severozápad-jihovýchod. Vedení potrubí pokračovalo dále do čtverce 10, kde byly také zachyceny betonové základy plynového svítidla, které sloužilo k osvětlení Horního náměstí a zároveň Křížové studny. Movitý archeologický materiál (zlomky keramiky, mazanice, uhlíky, kousky kůže atd.) nalezený během výzkumu se momentálně nachází ve fázi laboratorního zpracování.

Jaroslav Peška, Jakub Vrána. AC VM Olomouc

Obr. 28. Olomouc, Horní náměstí. Středověká dlažba – kontext 176, čtverec 9. Olomouc, Horní náměstí. Mittelalterliches Pflaster – Kontext 176, Quadrat 9.

Obr. 29. Olomouc, Horní náměstí. Výzkumná plocha, stav po dokončení výzkumu. Olomouc, Horní náměstí. Grabungsfläche, Stand nach Beendigung der Grabung.

Literatura:

- Bláha J. 1995: Ke genezi Horního náměstí. Katalog výstavy, Olomouc, 7-14.
- Faltýnek K. 2001: Olomouc (okr. Olomouc). PV 42, 225-7.
- Kšír J. 1969: Zásobování města Olomouce pitnou vodou do roku 1896. Zprávy vlastivědného ústavu v Olomouci 143, Olomouc, 18-28.
- Peška J. 1996: Odkrytí tzv. Křížové studny v lokalitě Olomouc – Horní náměstí metodou archeogeofyzikálního a archeologického průzkumu. Nálezová zpráva uložena na AC VMO, Olomouc.
- Sedláčková H. 1999: Útvar archeologických výzkumů, Památkový ústav v Olomouci, Výroční zpráva 1998, Olomouc, 62, 153.

Resumé:

Olomouc (Bez. Olomouc). Hroní Platz. Hochmittelalter, Neuzcit. Stadt. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k.ú. Slavonín, okr. Olomouc)
„Horní lán“. Pražský typ, doba hradištní. Sídliště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum (popis viz kap. Doba bronzová) přinesl nálezy dvou ojedinělých kostrových hrobů (H157, H158), které můžeme časově zařadit do doby hradištní, kdy se jedná o poslední pozůstatky slovanské nekropole zkoumané již v minulých sezónách. Standardní úprava pohřbů bez průkaznějších datovacích pomůcek (železný nožík) nám tyto hroby nedovoluje blíže datovat než do 9. nebo 11. století.

Novým zjištěním byl i objev osídlení z časně slovanského období. Jako velice ojedinělý se jeví nálcz obydlí (obj. 1405) tzv. pražského typu. Představuje typickou chatu čtvercového půdorysu orientovanou SZ-JV s rozměry 4x4 m s pozůstatky kamenného otopného zařízení v severním rohu. Hlavní část slovanské osady je spojována především s obdobím starší a snad i s počátkem střední doby hradištní (8.-9. stol.). Sídliště čítající 150 jam se koncentruje převážně v severní části plochy a vyznává ojedinělými objekty v JZ cípu. Nejcharakterističtější druhy objektů jsou jednak obilnice hrškovitého průřezu (27 objektů), dále pak dlouhé mělké oválné jámy (50 objektů), dávané do souvislosti s nadzemními konstrukcemi, a mělké polo-zemnice (obj. 1224, 1335) o velikosti 3x3 m s orientací SZ-JV a s pozůstatky po otopném zařízení ve východním rohu. Do jaké míry bude možné tuto osadu ztotožnit s nedalekou nekropolí z 9.-11. stol. bude záležet na výsledcích zpracování sídlištních celků.

*Marek Kalábek, Arkadiusz Tajer,
Vendula Prečanová, AC VM Olomouc*

Resumé:

Olomouc (Kataster Slavonín, Bez. Olomouc). „Horní lán“. Prager Typus, Burgwallzeit (8.-11. Jh.). Siedlung, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

OLŠANY (okr. Prostějov)

„Zlatniska“. Mladohradištní období. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

V rámci záchranného výzkumu na pozemku firmy Mürdter-Dvořák, s.r.o., v Olšanech u Prostějova (viz kap. Neolit) bylo prozkoumáno též 7 kostrových hrobů z rozsáhlého mladohradištního pohřebiště, které se rozkládá po levé straně silnice z Olšan do Třebčína, mezi budovou výroby již zmíněné firmy a bývalým mysliveckým areálem. Zesnulí byli uloženi v poměrně prostorných hrobo-

vých jamách orientovaných delší osou ve směru V-Z. Bez výjimky leželi na zádech, s hlavou směrem k západu a rukama podél těla. K datování pohřebiště přispěly nálezy dvou stříbrných denárů, a sice ražeb Ondřeje Uherského (1047-1060) a Svato-pluka – olomoucký úděl (1095-1107).

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé:

Olšany (Bez. Prostějov), „Zlatniska“. Jüngere Burgwallzeit. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

OPAVA (okr. Opava)

Ostrožná ul. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V souvislosti se stavebními úpravami ve sklepních prostorách a se sanačním zásahem za zadním traktem městského domu (vedeného jako kulturní památka r. č. 8-1315) došlo v červenci roku 2001 k započetí záchranného archeologického výzkumu (SPÚO akce č. 12/01) na ulici Ostrožné 8/č.p. 210, parc. č. 251. Dům se nachází v městské památkové zóně.

Ve sklepních prostorách byly výzkumem nalezeny novověké kulturní vrstvy a zachovaná valounová dlažba, která byla sondážně ověřena u JZ stěny objektu. Za zadním traktem objektu byly v sanační jámě (kromě novověkých porušených kulturních vrstev) nalezeny i středověké kulturní vrstvy a štět. Podle nálezů bylo stáří vrstev v této jámě datováno na přelom 13./14. století.

Beethovenova ul. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Z důvodů celkové rekonstrukce objektu církevní školy na parc. č. 231 mělo dojít ke snížení stávajících podlah ve sklepních prostorách o zhruba 40 cm. Z toho důvodu byl v červenci roku 2001 započat záchranný archeologický výzkum (SPÚO akce č. 10/01). Výzkumem byly zachyceny středověké kulturní vrstvy, které byly na základě keramických fragmentů datovány na přelom 13. a 14. století, a novověké kulturní vrstvy. Mimo to zde byl objeven zahlobený objekt (k. č. 500) orientovaný svou delší osou ve směru SZ-JV. Objekt byl zahloben do podloží. Jeho přední trakt tvořila dřevěná konstrukce, která se zachovala ve spálené formě do výšky přibližně 40 cm. Zadní trakt byl tvořen cihlami a částečně opracovanými kameny spojenými na jílovitou maltu. Vstup do objektu byl situován na jižní straně, kde byly zachyceny dva stupně vysekané v podloží. Podle keramických nálezů datujeme tento objekt přibližně do 16. století. Dále zde byla objevena odpadní jámka vyplněná k. č. 124, 125, 126, 127 a 128. Konstrukce této jámy byla tvořena ze svislých dřevěných sloupků

PŘEHLED VÝZKUMŮ 43 (2001)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz http://www.iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Bakázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, PhD., PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Alice Del Maschio, Miroslav Lukáš
Jazyková úprava:	PhDr. Jan Balhar, CSc.
Na titulním listě:	Plastika medvěda z Pavlova (kresba J. Svoboda); letecký snímek Mušova a Pálavy (foto O. Šedo)
Tisk:	BEKROS
Náklad:	350 ks

© 2002 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00